

EVANGELIKUS ÓRÁLLÓ

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETILAP.

A lapot szellemi és anyagi tekintetben illető mindennemű póstai küldemény, a hirdetések szövege és ára, valamint az esetleges reklamáció is a lap tulajdonosához: Noszkó István lelkészhez Rákoskeresztúrra (Pest megye) küldendő. ☒ ☒

SZERKESZTIK:
RAFFAY SÁNDOR NOSZKÓ ISTVÁN
 budapesti lelkész. rákoskeresztúri lelkész.
 FŐMUNKATARSOK:
SCHOLTZ ÖDÖN BLATNICZKY PÁL
 ágfalvi esperes-lelkész. cinkotai lelkész.
GÖMÖRY JÁNOS
 eperjesi főgym. igazgató.

Megjelenik hetenként egy iven
 A lap ára:
 Egész évre 14 K
 Félévre 7 K
 Egyes szám ára 40 f
 Hirdetések és pályázatok ára:
 Egész oldal 40 K
 Állandó hirdetések megeyezés szerint

TARTALOMJEGYZÉK: VEZÉRCIKK: **Miért? . . . *** — **Fordulópontnál.** Dr. Deák János — **Egyházmegyei közgyűlés.** — **Belélet** — **Pályázatok és hirdetések.**

Miért? . . .

*) Mult számunkban megkezdjük a miérttek egyik csoportját. Folytatásától azonban lehetetlen elzárkóznunk. Hiszen egyházunk életében olyan sok furcsa jelenségen akad meg a figyelő szeme, hogy a miérttek száma légió. Folytassuk tehát.

Szomoruan látjuk, hogy az államsegélyezés modern korszaka nem hozta meg egyházunk számára a megerősödésnek és a megújulásnak óhajtott változásait. Az államsegélynek nem sok helyen látszik a nyoma. Református testvéreink e téren is sokkal ügyesebbek. Náluk az államsegélyezés óta ujonnan alapított és a senyvedéséből felsegített gyülekezetek száma igen tekintélyes. Legujabban különösen a főkesegélylyel operálnak az egyház regenerálásának égetően szükséges munkájában. Tudomásunk szerint az állam négy millió korona olesó kamatu kölesöntőként bocsátott a református egyház rendelkezésére. Ezekből a milliókból már jut és juthat is a meggyengült egyházközségeknek építési és berendezkedési segélyére. Ez okos és praktikus egyházpolitika.

De tisztelettel kérdezzük: Miért csinálják ezt csak a reformátusok? Miért nem mi is? Miért tartják a közös püspöki konferenciákat, ha ezeken nem beszélük

meg az egyházépítés közös jeladatait, terveit és eszközeit? Miért hivatgatják össze a közös protestáns bizottságot, ha mindenik fél külön utakon jár s külön tör előre és külön marad el? Miért nem ül össze a mi evang. egyházunk legfőbb elnöki kara s miért nem tesz sürgősen lépéseket, hogy a két testvér protestáns egyház együttesen járjon el mindenben s együttesen, egyszerre és aránylagosan részesüljön az állam segítségében és jótéteményeiben?

Más dologban is ilyenformán vagyunk. S itt is nem az élelmesebb református testvéreket akarjuk megszólítani, hanem a mieink hanyagságát leleplezni.

Most kaptuk meg egyik legáldásosabb és leghatalmasabb jótékony intézményünk, az Országos Protestáns Árvaegylet ama kimutatását, amely az árvaházban elhelyezett és legujabban felvett gyermekek számát és névsorát közli. E szerint az Árvaegylet gondozása alatt van:

a pesti árvaházban	35	ev.	62	ref.	együtt	97
a rozsnyói	13	"	2	"	"	15
a torzsai	8	"	2	"	"	10
a loesmándi	3	"	—	"	"	3
családoknál	12	"	12	"	"	24
Gödöllön	2	"	1	"	"	3

Összesen 73 ev. 79 ref. együtt 152

Ha tekintetbe vesszük, hogy az árvaház aránytalanul tulnyomó részben ev. alapítás, akkor feltűnő lehet, hogy 79 reformátussal szemben 73 evangélikus gyermek áll az Árvaegylet gondozása

alatt. Még feltünőbb azonban, hogy bent a központban 35 evangélikus gyermekkel szemben 62 ref. gyermek lakik. Ez az oka, hogy az intézetben a régi evang. szellemet mind jobban kezdi felváltani a ref. szellem. Érthető is, mert a gyermekek két harmada református. Ezért némult el benne az „Erős várunk“ s ezért harsog a „Te beuned biztunk“.

Miért van ez így? Hogy a gondozott evangélikus gyermekek száma 73, azt is igazán csak a vezetőség jóakaratu amaz igyekvésének lehet tulajdonítani, mellyel a paritást lehetőleg megtartani törekszik! De sokszor nagyon nehéz helyzetben van a vezetőség. Hogy miért? Megmondják ezek a számok.

Az idén felvételért folyamodott:

14 evang.	32 ref.	együtt 46	fiu,
9 „	9 „	„	18 leány

összesen 23 evang. 41 ref. együtt 64 gyermek.

Miért nem küldik be az evang. lelkészek az evang. árvák folyamodványait idejekorán? S miért nem küldenek többet? S ha küldenek, miért nem rostálják meg azokat a folyamodásokat már otthon? Miért küldenek felvehetetlen eseteket? Hogy legalább a fele gyermek evangélikus lehetne!

Hogy a központban lassanként csak ref. gyermekek lesznek, annak egyik oka a mi sokfelé elszórt apróbb árvaházaink rendszertelen vezetésében keresendő. A pozsonyi és a győri árvaházak csak a maguk természetes köréből gyűjtik falaik közé az árva gyermekeket. A rozsnyói, torzsai, loesmándi árvaházak azonban csak a központ emlőin táplálkozva képesek megélni. S ma még mindig új árvaházak létesítésével akarják a reformáció évfordulóját is megörökíteni! A szándék mindenestre szép, a gondolat mindenestre nemes. Bár minden egyes egyház maga láthatná el a tulajdon árváit! De hát miért nem tud mindenki a maga szerény viszonyai és keretei között megmaradni? Miért nem marad Rozsnyó a tiszai kerület árvaháza? Miért nem akar

Torzsa eredeti szerény tervei kivételénél megmaradni? Ha a központ nem helyezhetne el vidéken evang. gyermekeket, nem volna kénytelen bent reformátussá változtatni az egész intézményt. Miért nem kérnek a ref. árvaházak és szeretet-házak a központtól ref. gyermekeket? Mert ők igen helyes politikával a náluk be nem fogadhatókat küldik a központba, de tovább nem akarnak nyújtózni a takarójuknál.

Miért nem tudunk mi ilyen okos politikával élni? Miért?

Az árvaház dolgánál tartva, csak juttában említjük meg, hogy az idén kilépett:

11 evang.	11 ref.	fiu,
2 „	6 „	leány; és ezek helyére jött:
11 „	11 „	fiu.
2 „	4 „	leány, a többi feltételes.

Évi pénzsegélyt élvez:

8 ev.	9 ref.	volt növendék,
9 „	12 „	nem intézeti árva,
7 „	16 „	esaládbeli árva.

Az évi összes kiadás e célra 17100 korona. Ebből esik az evangélikus árvákra évenként 7460 korona, a református árvákra 9640 korona.

Miért? Mert mi egy kissé mindenben lanyhán viselkedünk.

Fordulópontnál.

Tanév végén vagyunk. Komoly időpont ez nemcsak egyesek, de iskolák számára is. Ekkor válik el, hogy folyt a magvetés s milyen volt az aratás is. Hálás feladat volna szemlét tartani tanintézeteink felett s megállapítani, hogyan teljesítette mindegyik a maga feladatát; mit lehet dicsérni az egyiknél, mi fejlesztendő a másiknál. Erről azonban ezúttal nem óhajtok szólni, hanem egyesegyedül arról, hogy *theol. oktatásunk, protestans lelkészképzésünk a jelen tanévben, illetve ennek végeztével korszakot jelentő hatáshoz; emlékezetes fordulóponthoz jutott.* Emlékezeteshez, hogy azonban ránk nézve jó és kellemes lesz-e a reá emlékezés, azt nem mervén állítani! Miért? Erről akarok itt röviden szólni.

Azt tanultuk valamennyien a prot. theol. tudományáról, hogy az csak akkor szolgálhatja igazán magasztos célját, ha teljesen egyenjogu a többi tudományokkal s ha ennek megfelelően

egy külön facultás képviseli és fejleszti azt a tudományok „*egyetemén*“, Amikor ennek a hirdetését halottuk, az volt a multban mindig a hozzáfűződő-gondolat: így kellene ennek lenni hazánkban is, hol azonban mindezeideig súlyos sérelme a jogviszonosságnak, hogy még nincs egyik egyetemen se *prot. theol. facultas*. A jövő tanévtől kezdve meg fog változni a helyzet: theol. akadémiáinkon ezt fog kelleni megállapítaniok az encyclopaedia előadása kapcsán az illető előadóknak: „súlyos sérelme a jogviszonosságnak, hogy még nincs egyik egyetemünkön se *evangelikus theol. facultás*“.

Mélységes szomorúság, azt is mondhatnám, hogy az elkeseredésnek egy neme vesz erőt rajtam, amikor erre csak gondolok is, Elgondolom, mit jelent számunkra ez a *csékély* változás az encyclopaedia adattárában? Lesznek talán egyesek, akik azt fogják gondolni, hogy nem sokat, hiszen nem vesztettünk semmit, nem vettek el tőlünk semmit; de azt hiszem, hogy a legtöbben ugyanazt gondolják, s nemcsak gondolják, de érzik is, amit én, hogy tudniillik sokat végtelenül sokat! Szomorúan sokat! Mert nem adták meg nekünk azt, amit nekünk is meg kell kapnunk; nem értük el azt, amit református testvéreink már kiváltak: a theol. facultást.

Ne szóljunk most arról, hogy miért történetett ez így, de azt hangsúlyozzuk a legnagyobb nyomatékkal, hogy ami eddig nem valósult, annak meg kell valósulnia a legközelebb jövőben mert ezt parancsolólag kívánja egyházunknak fejlődése, létérdeke. Életkérdés ránk nézve, hogy nekünk is legyen „*egyetemi facultásunk*“.

Két kifogást hallok erre nézve felhangzani. Az egyik azt hozza fel: jó, jó, fontos ügy ez kétségtelenül, de most mással, a zsinat tárgyalásaival, törvényhozásával vagyunk elfoglalva. Erre kell minden erőnket egyesíteni, hogy hozandó törvényeink életképesek, a vágyaknak, a nagyszerű terveknek és kívánalmaknak megfelelők legyenek. Ez igaz is és kívánatos, hogy zsinatunk a lehető legszerencsésebben oldja meg feladatát! Ámde zsinati törvényeink fontos részét alkotja az iskolaügy! Ha ez így van, akkor zsinatunk se lehet közönyös azzal a ténnyel szemben, hogy egyházunknak egy — a ref. testvér egyházzal évek óta közösen emlegetett — jogsérelme, a facultás kérdése nem orvosoltott. S bár ez az ügy inkább egyházkormányzati tényezőink elé tartozik, foglalkoznia kell vele egyházi törvényhozásunknak is! Szó nélkül elhaladni e mellett nagy mulasztás volna!

A másik kifogás szeretné — miért, miért nem, nem tudom — a kérdés fontosságát *csökhtenteni*. Azt hangsúlyozza, hogy a kérdés egy-

szerűbben is megoldható és pedig a meglevő három theol. akademia egyesítése és *egy* facultás létesítése által. Praktikus megoldásnak látszik, mert a mi a fő: számol a pénzügyi nehézségekkel. Föltétlenül tiszteletre méltó érv, melyet figyelemre kell méltatni. Csak az a kérdés szabad-e nekünk egyházunk jól felfogott érdekében csupán ezen érv alapján eljárni!? És nézve az a meggyőződésünk, hogy: nem!

De nézzük magát az érvet közelebbről. Azt szokták mondani, hogy egyházunk kicsiny, sok neki még a meglevő három theol. akademia is. Jobb azért egy ponton koncentrálni a hármat. A megalkuvásnak a beszéde ez valóban. Csak a lemondó, jelenükbe resignáltan belenyugvó, fáradj egyházak beszélhetnek így! Nem akarok német példákra hivatkozni a többi heol. facultás, illetve akademia érdekében. Erre azt lehetne mondani, hogy Németországot ne említsük, az más, hiszen hatalmas evang. egyháza van. Nem akarok angol vagy holland példákra utalni, de nem mellőzhettem annak a ténynek a megemlítését, hogy a kicsiny Svájcban *hat* állami és *három* u. n. theol. facultás van! És ott nem törnek még landzsát a theol. facultások egyesítése mellett, pedig ezt nagyobb joggal tehetnék, mint mi, amikor egyik-mástkon alig van husz-harminc hallgatójuk. A pénzügyi érv ott is az egyesítés mellett szólna, de ellene szól az egyház magasabb érdeke, jövője, fejlődése.

De ne is menjünk hazánk határain túl. Maradjunk csak itthon. Református testvéreinknek már van theol. facultásuk — így kell mondanunk hiszen az öreg kollégium főiskolai szakait már el is bucsuztatták, ha még forma szerint nincsenek is az új egyetem tanárai kinevezve — van, még sem tudok olyan törekvésről, amely a budapesti, kolozsvári, pápai és sárospataki theol. akademiákat pl. oly módon akarná egyesíteni, hogy beszüntetné mondjuk a pápait és sárospatakit a budapesti és kolozsvári megerősítése érdekében. Pedig nekünk úgy látszik, hogy ennek még sok tekintetben nagy előnye is lenne. Miért nem teszik hát ezt? Nem partikularizmusból, de a református egyháznak jól felfogott érdekéből, mely egyenesen megköveteli theologiai téren is az eszmék harcát, a tudomány versenyét! S mi erről le akarnánk mondani? Távolságra legyen! Ne igyekezzünk azért csupán pénzügyi okokra való hivatkozással egyházunk theol. oktatásügyét visszafejleszteni, de tartsuk kötelességünknek annak minél nagyobb fejlesztését, megerősítését! Három theol. főiskola evang. egyházunk számára *nem luxus, de életszükséglet*. Ha arról volna szó s választani kellene, inkább fel tudnék áldozni másnemű oktatási intézeteket, de ezek közül

egyét sem! A korszerű és minél eredményesebb lelkészképzésnél fontosabb ügyet alig is ismerünk.

Mit mondjunk tehát? Azt, hogy csak egynek is feláldozásával nem kell még a külön álló theol. facultás sem. Ha a kettőnek egymáshoz való közelségében látnak sokan egyesítés melleti érveit, arra nézne azt mondjuk, hogy ha a hely ellen van bármi okból kifogás, akkor ez azt jelenti, hogy nem az intézet ellen! Helyeztessék át akkor az egyik pl. Budapestre! Nagy hasznát látná annak közegyházunk, de specialisan a budapesti evang. egyház is!

Nem kell külön álló theol. facultás az állam kegyéből! Azt megcsinálhatjuk magunk is, ha akarjuk. Nekünk az *egyetemen kell ev. theol. facultás*. Ez felel meg egyházunknak az államhoz s a testvéregyházhoz való viszonyának. Másképpen önmagunk ellen cselekszünk! S a jogfeladás hibáját nagyon nehéz, talán lehetetlen is helyre hozni. Ne hivatkozzunk bécsi példára sem ez ellen! Amit az osztrák protestánsok kaptak Bécsben a theol. facultásban, az nekik nagy *vivmány volt*, hasonló eredmény nálunk, multunkhoz, jogainkhoz viszonyítva, *hanyatlás és vereség* lenne!

A mondottak alapján világos, mit kell tennünk. *Teljes és egyöntetű erővel arra kell törnünk, hogy ev. theol. facultás létesítsék valamelyik egyetemen. Legyen Pozsonyban, de csak úgy, ha az ev. theol. facultás minden tekintetben teljesen egyenjogú kar lesz az egyetemen!* Ha ez azonban nem volna lehetséges, akkor Eperjes mellett kell egész evang. egyházunknak nyomatékkaival és teljes sullyal állást foglalnia, hol még az az előny is kecsegtet, hogy evang. tanárképzőt is lehetne a létesítendő bölesészeti facultással kapcsolatban könnyű szerrel létesíteni,

Ha a facultás kérdés ilyen megoldása bármi okból is nem sikerülne a nagyon közeli jövőben, akkor az végzetes veresége lesz egyházunknak. A jövőben a sikernek kevesebb reményében sürgethetjük majd ezen sérelmünk orvoslását, hiszen erőnk gyengébb lesz, mert ebben a kérdésben református testvéreinket már nem fogjuk látni oldalunk mellett. Ehez fog járulni egy másik előrelátható baj: egyházunk önbizalmának, öntudatának a hanyatlása! Adná Isten, hogy ne így lenne. de félek, hogy így lesz! S ennek oka legfőképp abban lesz keresendő, hogy évről-évre felnövekvő új lelkészgeneráció érezni, tapasztalni fogja, hogy egyháza mellőzött, jogfosztott egyház s nincs ereje jogainak kivívására! Nem tudta kivívni még theol. facultását sem! Ennek az érzésnek az árnyéka már itt kísért a jelenben is! . . .

S akkor a jövőben majd számon kéri a multtól, mi tölünk mostani jelentől, miért nem volt acélos az akaratunk annak idején?!

S a kérdésre, a számadásra vonáson majd akkor mit válaszolunk!? . . .

Adja Isten, hogy maradjon el a számadásra hívásnak az oka, hogy ne legyünk kénytelenek magunkat védelmezni próbálni sem!

Fordulópontra jutottunk. Azért kétszeresen is jogos a jelenben az emlékeztetés: Videant consules! . . .

Eperjes, 1914. június 25.

Dr. Deák János.

Egyházmegyei közgyűlés

A pestmegyei evang. esperesség ez évi közgyűlését július 1-én tartotta meg Budapesten Sárkány Béla főesperes és Földváry Elemér egyházmegyei felügyelő elnökle mellett. A közgyűlést június 30-án d. u. 6 órakor értekezlet előzte meg, a melyen azonban igen kevés közgyűlési tag jelent meg. Egy néhány fontosabb ügynek megbeszélése képezte az értekezlet tárgyát. Magát a közgyűlést, a mely szintén nem volt igen látogatott Sárkány főesperesnek imája után Földváry Elemér em. felügyelő a következő beszéddel nyitotta meg.

„Mélyen tisztelt Egyházmegyei Közgyűlés!

Midőn legszívélyesebben üdvözölném az ily számban egybegyűlt tagokat nem akarom becses türelmüket hosszabb ideig igénybe venni és azért csak rövid néhány megjegyzésre szorítkozom.

Lehetetlenség e helyről is meg nem emlékezni azon borzalmas merényletről, mely gyászt borít hazánkra és agg Uralkodónkra. Az emberi vadság ily kitörése mély megilletődéssel és megütközéssel tölt el bennünket és juttassa eszünkbe, hogy a vallás az egyedüli, mely igazán nemesíti és javítja az emberiséget.

Bár csak belátnák végre, hogy Magyarország az igazi támassza, ereje és sulypontja a monarchiának és az Uralkodó háznak és hogy utóbbi sehol se lehet oly biztos és nyugodt mint elhanyagolt, mindig hű magyarjai között.

Ha mi az egyházi életünket illeti, azt sokat foglalkoztatja ez idő szerint a zsinat és feszült érdeklődéssel tekintünk annak végzendő munkája elé; bár csak minél kevesebb lenne a paragrafus és annál mélyebbé válnék hitéletünk. Szabályokkal, adminisztrációval ugyis tulosult el vagyunk már halmozva, de hol a benső tartalom, a lélek?

Pedig ujabban mind merészebben lép fel a szabadgondolkodó atheisták tábora, a vallástaniást is ki akarnák küszöbölni az iskolákból. Ószinte örömünkre szolgálhat, hogy elnöktársam lvánka tisztelt barátom böles vezérlete alatt álló

közművelődési egylet azonnal erélyesen tiltakozott ezen törekvés ellen és állást foglalt a hit- és erkölcsi élet védelmére.

Nagy megnyugvással vesszük, hogy derék tanítói karunk tegnapi közgyűlésén hasonló szel- lemben nyilatkozott és határozott.

Örömmel üdvözlöm én is a katolikusok egyházfejedelmének felhívását, hogy *egyetértéssel és kölcsönös támogatással védjük meg a közös heresztyén szellemet és értékeket!*

Igaz, hogy ilyen kölcsönös egyetértéshez sok minden szükséges az egész vonalon, mert ha más oldalról meg mint eretnekekkel bánnak velünk, akkor ugyancsak meginog és szertefoszlik a protestánsok bizalma.

A tulzó klerikalizmus tagadhatatlanul nagy veszedelme egyházunknak, hisz valósággal kiir- tásunkra törekszik, de ezt sohasem lesz képes megtenni, csak elnyomja szabad fejlődésünket, ezzel azonban annál nagyobb kitartást, hitüség- get, heroizmust vált ki a protestantismusból.

Ellenben a vallásgyűlölő atheista szabad- gondolkodás tetszetős jelszavakkal beférkőzik intelligentiánkba, hovatovább behálózza papjain- kat, tanárainkat, tanítóinkat, terjeszti a közönyt a hitélet iránt, elhanyagolja a vallás-erkölcsi jöva- kat és lesz a mi evang. egyházunkból egy agyon- adminisztrált *névleg her.* felekezet.

Résen legyünk és védekezzünk e vesze- dem ellen!

A vallásoktatást ne tekintsük rosszul dotált robotnak, törekedjünk lehetőleg vallás-erkölcsi nevelésre. Karoljuk fel minél szélesebb körben a vasárnapi iskolákat, ker. ifjusági egyleteket, bibliaköröket; foglalkozzunk állandóan a konfir- máttokkal, az ifjusággal. A közép- és főiskolai ifjuságba pedig vigyük be a ker. diákszövetségi mozgalmat. Ha lelkészeinkkel és tanítóinkkal kar- öltve komolyan erre törekszik minél több világi férfi és nő egyaránt, akkor nem lesz okunk pa- naszkodni egyházunk siralmas helyzetéről, akkor vértelve leszünk minden nyílt és burkolt táma- dással szemben.

Szükségeses theologiai oktatásunkat is refor- málni, hogy lehetőleg csakis vallásos, odaadó lelkészeket nyerhessünk, kik a pastorális és belmisszió munkára gyakorlatilag is kellőleg ki vannak képezve.

Tanítóképzőinknél pedig különössulyt helyez- zünk arra, hogy az onnan kikerült tanítók öröm- mel vallják magukat egyházunk hű tagjainak.

Mi pedig világiak és egyháziak egyaránt karoljuk fel a belmissziót, — a jóságos Isten adjon erre nekünk kellő belátást, kitartást és lelkesedést!

E rövid bevezetés után a mai közgyűlést ntü elnöktársammal együtt ezennel megnyitom“.

A főesperes évi jelentésében mindenekelőtt egyházmegyénkben a belmissziói munkának in- tensivebb megkezdéséről emlékezik meg, a beér- kezett jelentésekből elsorolja az egyes egyhá- zakban történt belmissziói munkát. Megemlíti továbbá a tanítók egy részének azon sajnálatos mozgalmát, a mely a vallás tanítást az iskolából akarja kiküszöbölni s elítéli azt s jól esik meg-

állapítania, hogy az egyházmegye tanítói kara szintén elítéli azt. — A lelkészi fizetés rendezéséről és a lelkész segélyezési alapról is tesz jelentést s ismerteti a Gyürky-féle zsinati javaslatot s jelenti a zsinat megnyitását. Jelentésének to- vábbi részében az egyházmegye minden neve- zetesebb eseményét, a halálozásokat és válas- tásokat sorolja fel. — A nagy gonddal szerkesz- tett főesperesi jelentést hálás köszönettel vették. *Ivánka* Pál egyházmegyei másodfelügyelő követ- kező indítványát az egyházmegyei közgyűlés egyhangulag magáévá tette:

„A hitetlenség terjedésének és pusztitói- nak romboló hatása fölkelte a vallásos szi- vek azon meggyőződését, hogy a zabolátlan féktelenség (anarchia) minden rendet felforgató törekvéseivel szemben nem elég az államok fegyveres hatalma és hatóságoknak bármilyen szigora, mert a lángoló tüzet el lehet ugyan ha- muval takarni, de eloltani nem mindig sikerül.

A jó orvos nem a tünetek elfojtásával, ha- nem a tüneteket okozó kór gyógyításával orvo- sol. A *bombavetés és gyilkos golyó* a legnagyobb társadalmi betegségnek csak tünete; oka a hi- tetlenség, Isten tagadás, vallástalanság. A vallás- talanságnak mint társadalmi betegségnek egye- dül ellenszere a vallásosság terjesztése.

Az 1891. évi XIII. t. c. vasárnap, szent Ist- ván napján és nemzeti ünnepeken, — bizonyos megállapított kivételekkel, — eltiltja az ipari munkát, (inkább társadalmi és munkásvédelmi szempontokból mint vallás-erkölcsi tekintetekből). Ezen törvény módosításáról már készen van a „Törvényjavaslat a vasárnapi és ünnepnapo- munkaszünetéről“. [mely tudtommal csak az ipari munka vasárnapi és ünnepnapo korlátozására fog ismét vonatkozni].

Itt volna az ideje megtenni a szükséges lépéseket a vallás-erkölcsi érdekek védelmére egy vasárnapi és ünnepnapo általános munka- szünetről szóló törvénynek alkotása iránt, mert még állami törvények nem védik meg a polgárt kellően vallásosságának gyakorlásában, (hanem sok intézménnyel alkalmat és módot nyujtanak a vallástalanság terjedésére,) addig nincs kilá- tás rá, hogy a vészes és végzetes társadalmi betegségek, melyek minden társadalmi rendet fölforgatással fenyegetnek, valaha is megszün- jenek.

Törvényt kell alkotni, mely nem csak az ipari, hanem minden más testi, — hivatali és üzleti, szellemi munkát megtilt vasárnap és a meghatározott ünnepnapokon; elrendeli az üzle- teknek, műhelyeknek, koresmáknak, mulatóhe- lyeknek és hivataloknak vasárnap s a meghatá- rozott ünnepnapokon való zárva tartását; eltiltja

a vasárnapi és ünnepnapos vásár tartását és mindazt, ami a dolgos embert elvonja a szükséges heti pihenéstől, a magábaszállástól és a templomtól.

Indítványozom azért, hogy: Határozza el a nagyságos és nagytiszteletű Esperességi Közgyűlés, hogy sürgős fölterjesztést intéz az egyetem úján, az összes hazai keresztény püspökhöz, érsekekhez és a hercegprimáshoz; köriratot intéz a hazai prot. esperességekhez kerületekhez, az összes keresztény lelkészekhez és minden szükséges célhozvezető intézkedéseket megtesz a vasárnapi és ünnepnapos általános munkaszünetre vonatkozó törvény megalkotása érdekében.

Ez indítványnak elfogadása után a közgyűlés a választásokat ejtette meg.

Hörlelkészek: Szilárd Miklós, esperességi pénztárosnak pedig: Jakabfi György, törvényszéki bírakká: Jankó Károly, Riecsánszky Endre Dr. Kralovánszky László, Melcer Gyula, Perényi Rezső, törvényszéki jegyzővé: Dr. Konkoly Elemér lettek megválasztva. A kérvényi bizottságba tagul Dr. Lehotszky Antal lett beválasztva. Nagyobb vitát támasztott a vallástanítás kiküszöbölésének kérdése s a felszólamlások mind e mozgalom elítélését tartatmázták, de egyszermind a vallástanítás intenzívebbé való tételét is szükségesnek tartja a közgyűlés, s a főesperest megbizva, hogy e tekintetben javaslatot tegyen.

Zolnay Jenő dr. előadása alapján a közgyűlés az aszói egyházközség szabályrendeletének újabb szövegezését rendeli el. A kisapostagi földek eladását elvileg megengedi s utasítja az egyházközséget, hogy parcellázási tervet készítessen s az eladást a nyert utbaigazítás figyelmébe vételével eszközölje. A pusztavaesi híveknek a gyóni egyházhoz való csatlakozását helyesli s megerősítés végett a kerülethez felterjeszteni rendeli.

Kovácsi Kálmán előadása alapján a közgyűlés a mendei leányegyháznak a missziói lelkészség szervezése tárgyában beadott kérvényét pártólólág fölterjeszti; a menhelyi gyermekek utáni stóla fizetés kérdésében a kerülethez ír fel.

A rákoskereszturi papi, tanítói és templomfölkök parcellázásához a közgyűlés elvileg hozzájárul. A rákoskereszturi kántor tanítói hívány elválasztását jóváhagyja. Jamriska Lajos előadása alapján a dunakeszi és alagi hívek Föttól—Rákospalotához való átesatolása — mivel az anyagi kérdések tisztázva ninesennek — nem volt ki mondható.

A közgyűlés alkalmából az egyházmegyei gyámint. is tartott ülést Riecsánszky Endre és

Földváry Elemér elnöklete alatt. Földváry ez évben is 250 koronát adományozott a gyámint. céljaira.

Másnap a közgyűlés első tárgyául *Krutt-schnitt* Antal alesperes adta elő tanügyi jelentését s ebben kiterjeszkedve az egyházmegye tanügyének minden mozzanatára s a személyi vonatkozásokra, hűséges képet nyújtott a tanítók működéséről.

Az egyházmegye az alesperes jelentését tudomásul vette, s a tett javaslatait elfogadta.

Sárhány Ernő előadása alapján azután a közgyűlés a rákospalotai egyház újabb parcellázását engedélyezte; a esömöri leányegyház angasztási kérelmét teljesítette, illetve a kerülethez ajánlólag felterjeszti; a esömöri kántortanítói hívány elválasztásába beleegyezik.

Melcer Dezső előadására a közgyűlés a zsidói leányegyház kölesönét engedélyezi; a *szarvasi tanítóképzőnek tanítónőképzővé való átszervezését szükségesnek tartja*; ugyancsak szükségesnek és kívánatosnak tartja az egyházmegyei elnökségek időnkénti értekezletét is.

A *discretionális jognak törvénybeiktatása mellett nyilatkozott egyhangulag a közgyűlés*. A számvevőszéki jelentés s egyéb jelentéseket a közgyűlést tudomásul vette s elhatározta, hogy az egyházközség számadásait számvevőszéki tagok által a helyszinén ellenőrizteti. Több kisebb tárgynak letárgyalása után a közgyűlés déli egy órakor véget ért.

B E L É L E T.

A monarchia gyásza.

Mély megrendüléssel emlékezünk meg arról a lesújtóan szomorú merényletről, melyet alattomos gyilkos kezek Sarajevóban június 28-án elkövettek, a midőn Magyarország trónjának várományosát: Ferenc Ferdinánd királyi főherceg Öfenségét és nejét Hohenberg Zsófia hercegnőt meggyilkolták. E gyászos eset alkalmából püspökeink körlevelek által keresték meg kerületüknek papságát, a mely körlevelekben a gyilkos merényletről a mély részvétnek szavaival emlékeztek meg s egyházunk gyászának és részvétének jeleiül a gyászlöbögök

kitűzését, a harangozást s a legközelebbi vasárnapon úgy az egyházi beszédekben, mint az imákban e gyászestéről való megemlékezést elrendelték. Értésülésünk szerint Geduly püspök táviratilag is fejezte ki részvétét a kabinetirodánál, mely táviratra a köszönő távirat csakhamar meg is érkezett. Az Úrnak üdvözítő kegyelme legyen a merénylet által élelűktől megfosztott Fenségekkel, vigasztaló kegyelme a sok megpróbáltatáson keresztülment ősz uralkodónkkal, áldó és védelmező kegyelme hazánkkal és egyházunkkal.

Kiadó kérelme. *Hátralékos és féltévi t. előfizetőinket szeretettel és tisztelettel arra kérjük, kegyeskedjenek az előfizetési díjakat mielőbb beküldeni, hogy kötelezettségeinknek is eleget tudjunk tenni.*

Személyi hír. Geduly Henrik püspök családjával együtt több heti tartózkodásra Reichenhalba utazott.

Nyugijba vonulás. Leffler S. Sámuel nyíregyházi főgimnáziumi igazgató 40 évi, Veress Samu dr. rimaszombati egyesült protestáns főgimnáziumi igazgató pedig 30 évi hűséges szolgálat után folyó évi szeptember hó elejétől nyugalomba vonulnak, ugyszintén Lenner Gyula rimaszombati főgimnáziumi, Gamauf György eperjesi ev. tanítóképzőintézeti tanárok és Nikelszky Andor durándi ev. lelkész is.

Lelkészaparatások. Midőn Geduly püspök a rimaszombati egyesült protestáns főgimnáziumban június 24-én az érettségi vizsgálatokat befejezte, fényes és nagyszámu kísérelőktől környezve június 25-én Rimakokovára ment át, hol is a közönséggel zsufolt rimakokovai ev. templomban Banczik Aladár és Máczai Lajos papjelölteket avatta fel és pedig előbbi segédlelkészül a rimakokovai, utóbbi szintén segédlelkészül a roznyói ev. egyházközségbe. — Scholtz Gusztáv, bányakerületi püspök Krón Ferenc, Boldis János, Fejér Mihály, Sirka Sámuel és Mihál Endre lelkészjelölteket miután a szokásos papi vizsgát sikerrel megállották a budai templomban június 29-én pappokká avatta. A felavatottak közül Krón Ferenc Kecskemétre megy, esperesi segédlelkésznek, Boldis János Rákoskereszturra, Fejér Mihály Temesvárra, Sirka Sámuel Békéscsabára Mihál Endre pedig a szucsányi esperes-lelkésztől nyert kápláni hiványt. Az Úrnak áldása legyen az ige ifju szolgáin!

Igazgató választások. A *szarvasi* főgimnázium fentartói testülete az igazgatói tisztségre egyhangulag újból *Mocskonyi József* eddigi igazgatót választotta meg. — Az *aszódi* főgimnázium tanáritestülete és intéző bizottsága az igazgatói tisztelet hat évi időtartamra Dr. *Osváth Gedeon* rendes tanárra ruházta. Tanintézeteink új vezetőit üdvözölve, működésükhöz sikert kívánunk.

Egyházmegyei közgyűlés. A *bácsi* egyházmegye ez idei rendes közgyűlése július hó 23-án Ujverbászon fog megtartatni. Az előértekezlet július 22-én lesz.

Egyetemes bizottsági ülések. Az egyetemes nyugdíjintézeti bizottság július hó 6-án, az egyetemes adóalapi bizottság július hó 7-én Budapesten üléseznek.

Igazgató választások. Az eperjesi ev. kollegium igazgató választmánya a j. évi szeptember 1-től kezdődő ciklusra igazgatókká, illetve dékánokká a következőket választotta meg; Kollegiumi igazgatóvá: Draskócy Lajos theol. akad. tanárt, a tanítóképezdénél igazgatóvá: Gerhárd Bélát, a jogakademiánál dékánná: Dr. Mickler Károlyt, a theol. akademiánál dékánná; Mayer Endrét.

A rimaszombati érettségi vizsgálat. Mult számunkban megirtuk, hogy a rimaszombati érettségi vizsgálaton ez évben Geduly Henrik püspök elnökölt. A vizsgálat eredménye az, hogy 28 érettségizett ifju közül vizsgázott jelesen 5, jól érett 7, egyszerűen 14, 2 pedig egy-egy tárgyból javítóvizsgálatra lett utasítva. Az érettséginek befejezése után, június hó 25-én a főgimnázium tornaacsarnokában a püspök tiszteletére rendeztek közebédet, a mely alkalommal meleg szívvvel ünnepelték „a rövid itt tartózkodás alatt barátságos, szives modorával humanus gondolkodásával, derüs lelki hangulatával, szeretetteljes, kedves egyéniségével a sziveket egy csapásra megnyerő nagytehetségű főpásztort az igazi embert, az igazi papot.”

Esperességi lelkészi értekezlet. A pestmegyei lelkészek Budapesten június 30-án tartották papi értekezletüket *Sárhány Béla* főesperes elnöklete mellett. Ez értekezleten *Földváry Elemér* esperességi felügyelő is több eszmét vetett fel. A felvetett eszmék közül a lelkészi értekezlet a következőket tette magáévá, illetve fogadta el: A belmissziónak munkálását a lelkészek további buzgósággal szolgálják. A discrecionális jognak törvénybeiktatása mellett nyilatkoznak a Mele körlevelének első pontjára, a mely az egyháztanács kiépítésére vonatkozik igen-nel, a második pontra a püspöki székhelyre

vonatkozólag az állandó püspöki székhelyre nem-mel; 3. A püspöki másodlelkész jogkörének teljes kiterjesztése mellett nyilatkozott a lelkész-értekezlet azzal, hogy a püspök a lelkészi teendők alól felmentessék; 4. Az egyetemes felügyelői állás vagy megszüntetendő, vagy egyetemes püspöki állás is szervezendő; 5. 6. 7. úgy a lelkészi árvák otthonául szolgáló Lutherianum, mint egy evangéliumi otthon létesítése valamint a lelkészek házának létesítése mellett nyilatkozott a lelkészi értekezlet, azonban mivel egyszerre háromnak létesítése lehetetlen elsősorban az ev. lelkészek háza létesítendő s erre fordítandó az evangélikus lelkészek minden igyekezete és áldozata. 8. A lelkészi egyesületi elnöki állás betöltésére vonatkozólag az értekezlet abban állapodott meg, hogy erre az állásra a püspöki kar egyik tagja kéressék fel s megállapodott a személyekre vonatkozólag is úgy, hogy reprezentatív elnöknek Geduly Henrik püspököt, ügyvezető alelnöknek pedig Raffay Sándort fogja a maga részéről támogatni. 9. A lelkészi fizetések családi pótlék utján való rendezését a Gyürky-féle módosított javaslat szerint keresztülvithetőnek tartja és azt elfogadja. Néhány felmerült gyakorlati kérdésnek megbeszélése után az értekezlet véget ért.

Segélyegyleti közgyűlés. A pestmegyei esperesség lelkészeinek segélyegylete évi rendes közgyűlését Budapesten június 30-án tartotta meg Sárkány Béla főesperes elnökle mellett, Jakabfi György felügyelőbizottsági jegyző felolvasta a fel. bizottság jelentését. A segélyegylet pénztári bevétele 98048 kor. 85 f., jövedelme 22382 kor. 02 f. kiadása 66830 K. 78 f., költsége 17175 k. 77 f. tiszta vagyona 287047 k. 46 f. Ez évben egy emelt segélyként 890 kor.

Kitüntetés. A király Ő Felsége evang. lelkészi karunk egyik legbuzgóbb tagját: Schleifer Károly misérdi lelkészt s pozsonymegyei főesperest a Ferencz József rend lovagkeresztjével tüntette ki. — Őszinte szívvel gratulálunk a kitüntetett lelkésztestvérünknek.

A budapesti egyházmegye ez idei közgyűlését j. hó 24-én d. u. 5 órakor tartotta meg Kacián János főesperes és Dr. Wagner Géza udvari tanácsos felügyelő kettős elnökle alatt. Kacián buzgó fohásza után melegen üdvözölte Wagner Géza dr.-t legfelsőbb kitüntetése alkalmával, melyre utóbbi válaszolva, megnyitó beszéde után — melyben a budapesti testvéregyházak egyesítését a hazafias érzelem jegyében fejtegette — a közgyűlést megnyitotta. Az egyes jelentések, számadások és költségelőirányzatok

bemutatása és jóváhagyása után a szarvasi tanítóképző tanítónőképzővé való átalakításának szükséges voltát ismertette Sommer Gy. váci lelkész, amit a közgyűlés jóváhagyott. A kerülettől az egyházmegyéhez áttett ügyeknek tárgyalása után a Kispeszt-Erzsébetfalva-i misszió egyházak különvállásuk tárgyában benyújtott kérvényük nyert beleegyező elintézését. Erre a közgyűlés megválasztotta a ker. közgyűlés ez évi képviselőit. A kérvények tárgyalása során az esperesi s. lelkész hiványát a közgyűlés oda módosította, hogy minden — kellően igazolt — helyettesítésért utiköltség állapítandó meg. Következtek az egyes indítványok, melyeknek le-tárgyalása után a gyámintézeti közgyűlés lett megtartva. A számadások és a segélyek mikénti kiosztásának tudomásul vétele után az elnökség az ülést bezárta. Mohr Gyula s. lelkész.

Egyházi értesítő. A kolozsvári ág. hitv. ev. ker. egyházközség értesítője 1913. évről. Az értesítő első szavait néh. Gundesch Károly emlékének szenteli, kinek emlékét egy krétarajzu képpel örökítették meg, leleplezésekor az egyházközség agilis lelkésze, valamint kiváló igazgató-tanítója, Grósz János megható melegséggel emlékeztek meg a nagy paedagógusról. Itt lesz közölve Ábrányi Emil „A mi öreg tanítónk“ című gyönyörű alkalmi költeménye. Következik a lelkészi jelentés 1913. évről, melynek főbb pontjai az apr. 6-iki orgonaavatás, a torony és a harangláb javítása illetőleg átalakítása; az adományokat nyugtázó jelentés; a kormányzótestület szaporítása, a helyi kurapastorális megvalósításának a módja; a vallás és iskolai oktatás, végül a diakonissza alap megalakulása. Népmozgalmi adatai: keresztelve lett 44. konfirmálva lell 21. meghalt 37 egyházt. Lélekszám: 1651. Az egyházközség lelkészelnöke: Kirchknopf Gnsztáv, jegyző és hitoktató lelkész: Fabry Viktor, gondnok: Reményik Károly, pénztáros: Csermák Gyula. Az iskola igazgatója: Grósz János. Az egyházközség aranykönyve számos buzgó hitéletű adományozót örökített meg. A vagyoni gyarapodása 1914. évben K. 210'61 volt, amely az előzőévek vagyonesökkenéseivel és gyarapodásaival szemben kor. 3268.8 hiányt mutat fel. Magyar istentisztelet minden vasárnap, német istentisztelet minden hó első és harmadik vasárnapján valamint a főünnepeken lesz megtartva. Végül az iskolai pótszabályzat lesz közölve. Szép harmónikus egyházi életet tár szemünk elé a kolozsvári egyház. évi értesítője, Az elnökség buzgalma és a hívek ezt méltányló elismerése nem is maradhat továbbra sem eredmény nélkül. Mohr Gyula, s. lelkész,

Geduly Henrik püspök egyházlátogatása a tátraaljai egyházmegyében.

(Folytatás) Néhány napi pihenés után június 3-án folytatta a püspök az egyházlátogatás fárasztó munkáját. Délután 1/2 órakor érkezett a gazdagon diszitett szepesbélai állomásra, ahol Ludwigh Cyula polgármester a város, Mayer Ármin egyházközségi felügyelő az egyházközség nevében üdvözölte a püspököt. Szépen diszitett négyes fogaton számos kocsitól kísérve indult a menet az erre az alkalomra pompás diszt öltött Szepesbela városán keresztül, Szepesbélára. A diadalkapunál dr. Engelmayer Ödön főszolgabíró és a gondnok fogadták a püspököt, a templom előtt Kallath Károly főesperes, mint helyi lelkész, három nyelven, magyarul, tótul és németül mondott üdvözlőt. Kiemelte magyar beszédjében, hogy itt az ország határán ez a kis gyülekezet a magyar haza egyik végvára, hogy a tót és német hivek mindenkor rendületlenül kitarítottak és kitarának ma is a magyar haza mellett, igaz hamisítatlan hazaszeretetüket, mely sziveikben él külsőleg is kifejezi a magyar címer, a magyar lobogó a diszkapun. Másnap a szép gótikus stílusban épített templomban, melynek felépítése egyesegyedül Kallath Károly főesperes páratlan buzgóságának köszönhető, tartatott az ünnepi istentisztelet. A főesperes keresetlen de szívből fakadó és szívhez szóló beszédet mondott Ján. jel. 3. 7. 8. 11. alapján. A püspök, Josué 1. 6-9. alapján beszélt. A diszülésen kiemelte a püspök főleg a helyi lelkész hervadhatatlan érdemeit ezen kis egyházközség körül és ama példás buzgóságát, mellyel noha esperes, még az iskolában is tanít nap nap után. A templomban pedig, mivel nincs tanító, a kántori teendőket a főesperes leányai végzik. Áldott legyen ezen igazán apostoli szellemben működő lelkészcsalád. Délután a Krigki leánygyülekezetben volt ünnepélyes istentisztelet és innét Sörkutra indult a püspök Hohenlohe herceg négyes fogatán. Galgon Mihály községi bíró és egyházközségi felügyelő magyarul és németül fogadta a főpásztort az izlésesen diszitett diadalkapunál, ép úgy magyar és német üdvözlő beszédet mondott a helyi lelkész Tarczay Andor a templom előtt. A lelkész beszédjének alapigéjéül a 46. Zsolt, 2. versét választotta. Szépen kidolgozott, tartalmas prédikációját szónoki hévvel adta elő. Az iskola jeles tanítója Horváth Sándor sajnos súlyosan megbetegedett, iskoláját helyette az egyik szomszéd tanító Alexy Ervin vizsgáztatta és nem volt kérdés, melyre a tanulók szépen nem feleltek volna, bizonyítéka annak, hogy Horváth Sándor a legjelesebb tanítók közé tartozik. Június 5-én még két leányegyházban Busócon és Malduron

tartott a püspök egyházlátogatást, mindkét helyen ünnepélyes és szívélyes fogadtatásban volt a főpásztornak része.. Busócon Nitsch János tanító kitünő eredményt mutatott fel az iskolában, Malduron, ahol községi iskola van Gratz Emil ny. tanító és Alexy Árpád közs. tanító tanították jeles buzgalommal a vallást. Hollólmnicon a diszkapunál Gergelyi Sándor községi jegyző, Dr. Csáky Károly felügyelő és Valentin János gondnok mondtak üdvözlő beszédeket, a templom előtt hosszabb beszédben Alexy Béla helyi lelkész üdvözölte a főpásztort. Az iskolában a lelkész tanítja a vallást, a tanító pedig Alexi Ervin A templomban a fiatal lelkész hatalmas hangon adta elő tartalmas prédikációját, melynek alapigéje Gal. 5. 6. volt. A püspöki beszéd alapigéjét képezte a Zsoltáríró gyönyörű verse! „Hagyjad az Urra a te utadat, és bizzál ő benne; és ő megeselekszi“. Délután zuhogó esőben Hollólmnic tót filiáját Szentgyörgyöt látogatta meg a püspök. Tomasehköllona tanítónő szép magyar beszéddel üdvözölte a főpásztort, de hogy tótul is kitünően beszél megmutatta az iskolában. A püspök tótul szólt a hivekhez a templomban Jel. 11. 10. alapján, és ha künt zuhogott is az eső, a hivek szeme az örömtől sugárzott, Ugyanaznap este érkezett a püspök Kislomnicra, közben a rom. kath. Podolin városka nem várt fogadtatásban részesítette a lutheránus püspököt. Hatalmas diadalkapu, intelligens közönség várta az érkező főpásztort. Kurovszki Géza a lublói járás főszolgabírája lendületes szavakkal üdvözölte a püspököt. (Folytatjuk)

SZERKESZTÉSÉRT FELELŐS

NOSZKÓ ISTVÁN LAPTULAJDONOS.

Pályázatok és hirdetések.

Pályázat.

A horvát-szlavon ág. hitv. evang. egyházmegyéhez tartozó ujonnan szervezett *vinkovci missziói lelkési* állásra. Az istentisztelet nyelve német, de egyes funkciók és a vinkovci főgimnáziumban vallástanítás horváth nyelven végzendők.

Javadalma: 1) Évi 2400 korona 2) Stólarékban; keresztelestért 1 kor., kis temetésért 1 kor., nagy temetésért 2 kor., esketésért 2 kor. 3) Utiköltségek fejében: papi konferenciára: 30 kor., esperességi gyűlésre; 30 korona., 4) Irodaátalány: 20 kor. 5) Kereszteleseknél, esketéseknél és az urvacsora kiszolgáltatásánál csekély offertóriumra is lehet számítani.

A fíókegyházakba való utazási költségeket (az isteni tiszteletek alkalmából) a lelkész köteles lesz a sajátjából fizetni, de jogában áll ezen címen segélyekért folyamodni.

A pályázati kérvények a bányai ág. h. evang. egyházkerület lelkészválasztó szabályrendeletének 15. §. a értelmében szerelendők fel s július hó 31-ig a horvát-szlavon esperesi hivatalhoz (Neudorfra Vinkovci mellett) küldendők.

Kelt Neudorfon, Vinkovci mellett Horvátországban, 1914. június 25.

Abaffy Miklós
főesperes.

1-1

Pályázat.

A zólyomi egyházmegyébe kebelezett brez-nóbányai ág. h. ev. egyházközségben megüresedett lelkészi állásra pályázatot hirdetünk. Az istentisztelet nyelve tót és magyar.

Javadalom: Készpénzben 1600 kor., stólarék és terménybeli jövedelem 2400; összes jövedelem tehát: 4000 kor. Kert és melléképületekkel ellátott 6 szobás kényelmes emeleti lakás.

A pályázati kérvények a bányai ág. hitv. ev. egyházkerület szabályrendeletének 15. §-a értelmében szerelendők fel s július hó 23-áig a főesperesi hivatalhoz (Nagyócsa Zólyom m.) nyújtandók be.

Kelt Besztercebányán és Nagyócsán, 1914. július 1.

Csiklay Károly
egyh. felügyelő

3-1

Bakay Péter
főesperes.

Evangelikus leányintézet Teschenben. (Österreich Schlesien). Célja: azon evang. leányok számára, akik Teschenben fennálló tanintézetekben iskolai nevelésben részesülni, zenét, nyelveket, női kézimunkát stb. tanulni óhajtanak, az iskolai év alatt (szept. 15-től, július 15-ig) a szülei ház helyettesítése. Ezen intézet az evang. Gusztáv Adolf-nőegyletnek tulajdona s fel van szerelve a modern követelmények szerint, közvetlen szomszédságában az állami iskoláknak és az evang. templomtérhez, a Rudolf-platzon, barátságos kertben épült. Növendékei szigorú evangélikus szellemben lesznek vezetve. A német nyelv gyors és tökéletes elsajátítására leányoknak igen nagy alkalom nyújtatik. Az ellátási összeg évi 500 K.-t tesz ki. Az érdeklődő szülők forduljanak az intézet vezetőjéhez: Oberschwester Susanne Roth, ki szívesen szolgál felvilágosítással és prospektussal. Igen ajánlunk ez evang. intézetet evang. családok leányai számára.

3-3.

Pályázat.

A miskolci evang. egyház káplánt keres. Fizetése: 1600 korona, lakás, fűtés, világítás és takarítás. Az állás azonnal elfoglalkató.

Csók György
lelkész.

2-2

Pályázati hirdetés.

A nógrádi ág. hitv. ev. egyházmegyébe kebelezett felsőesztergályi tót nyelvű egyház lelkészi állásra pályázatot hirdetünk. Jövedelem:

1. 4 szobás lakás, megfelelő mellék épületekkel.

2. 500 m²-ből álló gazdasági kert.

3. Készpénzben 1680 (ezerhatszáznyolcvan) korona.

4. Hivatalos utakon előfogat.

5. Szokásos stóla.

Jelentkezéseket elfogad, kellő felszereléssel augusztus 15-ig alulírott főesperes.

Okolicsányi Gyula
egyházmegyei felügyelő.

2-2

Frenyó Gyula
nógrádi ev. esperes.

Angol bőrbutor- és borszek-különlegességek

gyártása. Használt bőrbutorok festetnek. Kívánatra katalógust küld díjmentesen. Szücs A. Budapest, VII., Károly-körút 5/e. 24-13 Telefon 148-07.

WALSER FERENC

tűzoltási szerek és szivattyúk gyára
harang és fémöntöde
Budapest, VI., Lomb-utca 34-36.

(Villamos megálló: Váci-ut Láng-gépgyár.)

Legmodernebb berendezésű harangöntödeje

vállalkozik: 20 évi jótállás mellett harangok öntésére, repedt harangok átöntésére és régi harangok átalakítására forgatható új vaskoronák hozzáadásával, valamint meglevő harangozatoknak, a hiányzó harangok pótlása által, összhangba való hozatalára, továbbá harangállványoknak hengereitvasból való készítésére és ezek helyszíni szerelésére.

Kedvező fizetési feltételek.
Kívánatra költségtérítések díjmentesen.

10

STELCZER KÁROLY

műasztalos, oltár-
építő és templombe-
rendezési vállalata

GYŐR, Kossuth Lajos-utca 24. sz.

Telefon 578.

Telefon 588.

Iparos és nem kereskedő 35. éve fennálló ker. cég.

Hésszít és javít: Kelyhet, borkanesőt, oltárgyertyatartó keresztet, csillárt, gyertyára és villanyra stb. Arany, ezüst kinaezüst, bronzból, művészies és egyszerű kivitelben **Kelyhek** stb. tárgyak **valódi tűz-** galván aranyozás és ezüstözés **jótállással.** Tervezés és költségvetés díjtalanul. Mielőtt máshol rendelést tesz, méltóztassék egy árjegyzéket kérni, melyet ingyen bementve küld.

☒ ☒ ☒ Kéri nagybecsű partfogását ☒ ☒ ☒

BITTNER JÁNOS

egyházi szerek műötvöse.

Budapest, IX., Lóngai-n 23. (Bejárati Gzuczor-utca f.) 50-10

HARMONIUM ÉS ZONGORA

Mielőtt harmoniumot vásárolna, ne mulassza el a mi **foárjegyzékünket kérni!**

Az országban a legnagyobb választék elvámolt elsőrendű amerikai és németországi gyártmányokban kedvezményes fizetési feltételek mellett minden árfelemelés nélkül.

Képviselek kerestetnek.

HERBER ÉS BERLETH

Budapest, VII., Wesselényi-u. 53. sz.

8-41

Legrégebbi harangöntőde

alapítva 1793. évben
baktai

EGRY FERENC.

Kisgejőcz (Unnemejye.)

Budapest, VI.,

Lehel-utca 8. a

Budapesti telefon 25-37

harang és ércöntőde, cs. és kir. szabadalmazott harang felszerelések, vas harangláb gyár.

Kitüntette: Páris 3 drb érem. Varselle 1, Moskva 2, Pécs 2, Budapest 4, Szeged 1, Székesfehérvár 4, Kecskemét 1, Pécs 1, Hódmezővásárhely arany oklevél. Békésm gazd egyesület. Országos gazd. egyesület. Győrvidéki gazdasági egyesület. Országos Iparegyesület. Országos vas- és fémipari kiállítás hon dísz érem. Ezenfelül 3 darab érdemkereszt, egy a ... érsektől.

Hönyvhirdelemény. Uj „Evang. Konfirmandusok Vallástana.” Irta: Mayer Pál ev. lelkész, Iklad (u. p. Aszód). Ára: 50 fill. A tiszta jövedelem 50 százaléka az ev. lelkészek árváinak árvaházi alapja javára. Minthogy a hiv. bíráló a könyv hitépítő irányát s. egyszerű, világos stílizálást nagyon kiemeli, általánosabb elterjedés után a következő kiadások tiszta jövedelmét teljesen a jelzett cél javára engedem át. 9-9.

Legújabb könyvek.

UJDONSÁG!

A keresztyén liturgia fejlődésének s mai reformjának rövid áttekintése.

II. kötet.

Irta; Dr. Nánássy Lajos.

Ára: 1 K. 10 f.

Obscurus emberek levelei.

Epistolae obscurorum virorum.

Foreitotta: Bareza József

Ára; 4 kor.

Kaphatók:

Kókai Lajos

prof. irányu könyvkereskedésében,

Budapest, Kamermayer-Károly-u. 1.

Toronyórákat

gyárt elsőrendű kivitelben, jótállás mellett

HADLER ÉS DR. SCHÖNFELD

LEUCWILGER P. E. utódai

Budapest, VII., Práter-utca 9 sz.

Alapított 1891. Telefon 14-87.

Répes árjegyzéket és költségvetést díjtalanul küld.

NOVOTNY ANTAL FIA

harangöntőde és
vasharanglábgyár
Temesvár, Gyár-
város.

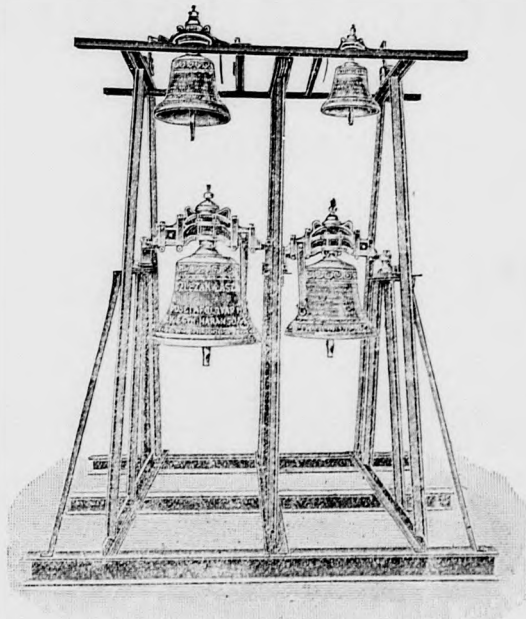
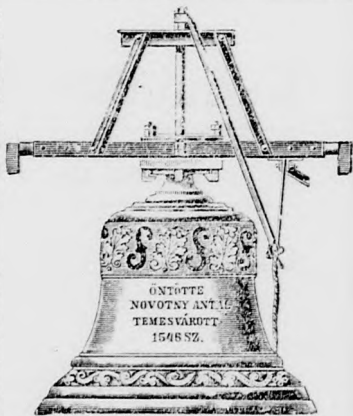
Ajánlja magát több évi szavatolás mellett régi harangok újraöntésére, valamint új harangok és teljes harangcsoporthoz előre meghatározott hangok utáni elkészítésére. — Különösen ajánlja saját találmányu

új modoru áflyukasz-
foff harangjait,

melyek felső részükön a hegedűéhez hasonló 8 alatu nyílásokkal vannak ellátva s ezért erősebb, terjedelmesebb és mélyebb hangok, mint a régi modorok. Ily szerkezetű 327

kgos harang hangban egyenlő 461 kgos régi modoru haranggal. Ajánl továbbá forgatható vertvas koronákat, régi harangok ilyenekkel való újra szerelését és vertvas haranglábakat.

Költségvetések és képes árlapok díjmentesen szolgáltatnak — Az 1896. orsz. kiállításon millenniumi nagy éremmel kitüntetve.

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harangöntő, harangfelszerelés és harangállvány gyára
Budapest, VI. ker. Frangepán-u. 77

Pontos és legjobb **órák** 5 évi jótállásra!

Egyházi szentedények, úrvacsora-kelyhek, keresztelő kannák oltári gyertyatartók borkarcsók. Arany és ezüst ékszerek, evőeszközök, china-ezüst disztárgyak részletfizetésre is kaphatók.

Javításokra s vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok. Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN,

műorás és ékszerész, az ev. ref. egyházak szállítója.

BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 5. SZ. I. EM.

Pontos kiszolgálás!

Jutányos árak!

